

D 139-172

JUHA UUSITALO TAVOITTELEE WAGNERIN MELOSTA

**"Olitpa kakkoshuilisti tai laulusolisti,
olet osa soivaa kokonaisuutta."**

Haastattelu: Anu Karlson

Juha Uusitalo laulaa tänä keväänä Lentävää hollantilaista Tokiossa, Wotania Valenciassa ja Firenzessä, ja ehtii hän välillä Suomeenkin: kesällä on Macbeth Savonlinnassa ja lied-ilta Joroisissa.

Muusikkojen liiton tunnustuspalkinnon saaja suhtautuu ammattiinsa intohimoisesti. Tulosta syntyy, kun pohjalainen uho yhtyy täydellisyyttä tavoittelevan muusikon nöyryyteen.

Juuresi ovat Pohjanmaalla. Mistä musiikki lähti?

Virsilaulun perinne on suvusi varmaan ikiaikainen, mutta varsinaisesti musiikkia harjoitti perheessäni vanhin veljeni. Hän soitti trumpettia ja opiskeli Kuula-opistossa. Ja koska isäni oli ammattisotilas, asuimme Vaasan varuskunta-alueella, ja siellähän oli soitto-kunta. Pikkupoikana marssin tietyksi paraatissa aina jonon jatkona. Timo-veli soitti erinäisissä puhallinorkestereissa, ja kuulin hänen harjoitteluaan päivittäin.

Seitsemänvuotiaana tuli jotenkin semmoinen tarve saada itsekin tehdä musiikkia. Seurakunnan soitto-kunnan soitinvarastosta velipoika toi minulle huilun, kun olin yhdeksänvuotias. Sitä ennen olin jo aloittanut pianonsoiton.

Kävin varuskunnan soitto-kunnan huilustilla **Seppo Mähösellä** soittotunneilla, ja siitä se eteni. Kuulemma osasin luonnostaan ottaa huilusta hyvän äänen; se helpotti edistymistä.

Missä vaiheessa tuli sellainen ajatus, että musiikista voisi tulla ammatti?

Se tuli lukion aikana. Kun opiskelu siellä ei oikein maistunut, päätin korvata sen huilunsoiton harjoittelulla. Sitten kävin armeijan, ja heti sen jälkeen, keväällä 1985, kävin pyrkimässä Helsingin konservatorioon ja pääsin. Olin siellä pari vuotta, ja 1988 pääsin Sibelius-Akatemiaan.

Orfeo-pedagogiikka: pohjalainen projekti

Eikö samoihin aikoihin tullut Orfeo-pedagogiikka kuvaan mukaan? Se menetelmä, jonka dokumentoinnin kustannuksiin käytät Muusikkojen liiton tunnustuspalkintoon liittyvän rahasumman.

Tuli kyllä. Se tapahtui, kun olin Pietarsaaren kaupunginorkesterin huiluryhmän äänenjohtaja. Vapaamielisiä, innovatiivisia pohjalaisia kun oltiin, ryhdyttiin miettimään keskenämme, että kyllä tämän soittamisen täytyisi olla helpompaa. Pähkäiltiin, että miten se olisi mahdollista, ja meillä oli tiettyjä esikuvia, joiden soittoa tai laulua ihailimme. Sitten päätimme vain lähteä etsimään tätä viisasten

”Äänen sisäisen intonaatorakenteen täytyy olla puhdas. Silloin soittimet soivat keskenään paremmin, ja työskentely on helpompaa.”

kiveä... hullunrohkeina, tunte-matta, tietämättä yhtään, mitä tulevaisuus tuo tullessaan ...

Mainitsepa niitä esikuvia, muutama nimi!

No **David Oistrach**, ehdottomasti; **Luciano Pavarotti**, **James Galway**, **Wynton Marsalis**... heille kaikille soittaminen tai laulaminen näytti olevan valtavan helppoa. Siinä oli meille inspiraation lähde.

Rupesimme miettimään tätä asiaa perusrhythmin kautta. Pal-lealihas on tärkeä lihas rintaontelon ja vatsaontelon välissä, ja mietimme, miten sitä voisi kouluttaa. Tulimme siihen tulokseen, että ryhti on kaiken a ja o. Jos ryhti on hyvä, lihakset ovat vapaita ja rentoja.

Vuonna 1988 olimme alkusyksystä Sveitsissä, Baselin lähellä Dornach-nimisessä kylässä. Siellä sijaisi antroposofinen pääkallonpaikka Goetheanum, jonne **Ilmari Varilalla** oli yhteyksiä. Sinne koottiin kansainvälistä sinfoniaorkesteria, ja

”Tietysti tämä vaatimaton eteläpohjalainen luonteeni on myös vienyt eteenpäin.”

meitä lähti kymmenkunta ihmistä sinne puhaltajiksi. Meillä oli vaativa ohjelmisto: soittimme Sibeliusen kuudennen ja Beethovenin viidennen sinfonian sekä Ravelin G-duuri-pianokonserton. Kiersimme siellä konsertoimassa ja olimme kuu-kauden päivät yhdessä.

Tavoitteemme oli hakea yhte-näistä äänenmuodostustapaa koko sinfoniaorkesterille, mutta se kaatui liialliseen henkiseen hömpötykseen. Jäyhänä etelä-pohjalaisena en usko mitä tahansa, vaan minun täytyy itse kokea. Ja mieluiten uskon jotain fyysistä ja näkyvää, joskin tässä vaiheessa täytyy kyllä myöntää, että musikaalistakin maailmaa voidaan kuvailla henkiseksi maailmaksi. Sillä on uskomaton voima kouluttaa ja kasvattaa ihmistä, tehdä nöyräksi.

Jatkoimme sitten matkaa löytääksemme etsimämme ja pää-dyimme Jugoslaviaan.

Mistä te tiesitte lähteä juuri sinne?

Halusimme päästä paikkaan, jossa saisimme luvan perästä soittaa rumasti; ettei kukaan kuuntele seinän takana tai tule neuvomaan, että tulkitse paremmin.

Haimme ihan perusasioita: yhtä simppeleitä ääntä periaatteessa, ja siitä se lähti ... Voi voi, kun päiväkirjamerkintöjä on yli kaksikymmentä tuhatta sivua, on kokonaisuutta vaikea selittää lyhyesti!

Mutta tavoitteenamme oli löytää täydellinen äänen intonaation rakenne. Äänen sisäisen intonaatorakenteen täytyy olla puhdas. Silloin soittimet soivat keskenään paremmin, ja työskentely on helpompaa.

Nykyisissä orkestereissa suuntaus on vähän sellainen, että tuijotetaan liikaa yhtä pientä aparaattia nimeltä viritysmittari. Se on auktoriteetti, joka määrää liikaa sävelpuhtautta. Kuitenkin ääni on paljon laajempi käsite; loppujen lopuksi on kysymys äänen kvaliteetista, ja siinä viri-

tysmittari näyttää vain yhden pienen kaistaleen totuudesta.

Intonaation tasapainoilua

Orfeo-pedagogiikka on siis nyt kirjoissa ja kansissa? Kerroit Muusikkojen liiton tunnustuspalkintoa vastaanottaessasi, että monet sinfoniaorkesteriemme ykköspuhaltajat ovat olleet siitä hyvin kiinnostuneita. Onko sana jo levinnyt laajemmallekin?

Kyllä uskoisin että se on lähtenyt luonnollisesti puskaradion kautta leviämään; tälle asialle on luonnollinen tarve ja tilaus. Puhaltajat jos ketkään tietävät, miten vaikeaa on intonaatiotasapainoilu eri soittimien tai kollegojen välillä. Ykköspuhaltajat ovat aina vähän vapaampia kuin kakkospuhaltajat, sillä kakkoset joutuvat ”passaamaan” ykkösten mukaan.

Muistan kuinka nautin silloin,

kun olin vaihtamassa laulun puolelle, sillä laulussa sai kokea tätä vapautta. Ääni sai tulla vapaamin, mutta kun soitin orkesterissa kakkoshuilua, kaikki kropassani tuntui kuroutuvan sumppuun, ja jouduin varomaan, etten ”häiritä” kollegoja.

Onko tällä tekemistä melodisen ja soinnullisen ajattelun erojen kanssa? Että melodiaa pitää soittaa pythagoralaisesti ja soittoja luonnonpuhtaasti?

Voi niinkin sanoa, ja sitten vielä eri säveltäjien mukaan. Esimerkiksi kun Suomen Kansallisoopperaan alkoi tulla enemmän Wagneria, me puhaltajat jouduimme toteamaan, että tämä Wagnerin soitumaailma on täysin erilainen kuin joidenkin toisten säveltäjien soitumaailma; stemmojen asemat soinnussa olivat erilaiset – et huilustina välttämättä olekaan korkeimmalla, vaan voit olla myös väliäänissä. Kun harmoniamaailma muuttui täysin, oli vaikeampaa löytää soittojen puhtautta.

Tästä tulemme taas Orfeo-pedagogiseen oivallukseen, joka on tietysti idealismia: Jos kaikilla olisi samankaltainen äänenmuodostustapa, se olisi helpompaa. Wagnerilla itsellään on varmasti ollut selvä käsitys siitä, millä tavalla orkesterin täytyy soida. Siitä esimerkiksi on jo Bayreuthin fantastinen festivaalitalo, joka on soiva instrumentti itsessään. Se on kyllä ihan uskomatonta, miten orkesteri siellä soi, se on täydellistä!

Tämä soittoa maailmojen miettiminen on minulle edelleen intohimon kohde. Ja nyt kun olen laulaja, minua auttaa, että tunnen voimakkaasti olevani osa Wagnerin luomaa *melos*-käsitettä. Mitä se melos sitten onkaan... Voisin määritellä, että se on sama kuin olla osa soivaa kokonaisuutta, olinpa kakkoshuilisti tai pääosaa esittävä laulusolisti. Kaikki on niin tarkasti kudottu yhteen, että kenelläkään ei ole varaa lähteä ”soo-loilemaan”.

Se on älyttömän hieno tavoite. Jos kaikilla olisi samanlainen kuulokuva siitä, millaiselta äänen tulee kuulostaa ja miten sen tulee tuntua kehossa, niin uskon, että melos-ajattelu olisi helpompi käsitteä. Mutta se on tulevaisuutta.

Huilu ja laulu

Ammattihuilistina sait sitten ensimmäisen työpaikkasi?

Kyllä, sain viransijaisuuden Turun kaupunginorkesterista 1991–94. Sitten olin Lohjan orkesterissa ja Vaasan kaupunginorkesterissa viransijaisena, Jyväskylän orkesterissa olen käynyt, ja pisimmän pestin tein Kansallisopperan orkesterissa vuodesta 1995 alkaen, hoitaen eri pulttitehtäviä ykkösestä piccolistiksi asti. Laulamisen aloitin samoihin aikoihin, ja se oli sellaista päällekkäistä etsimistä ja löytämistä: laulun kautta minulle avautui musiikista vielä lisää. Ja kun sanat tulivat mukaan, musiikki avautui vielä enemmän. Seuraus oli se, että omasta mielestäni rupesin huilunsoitostakin löytämään yhä enemmän.

Tämä oli mielenkiintoinen vaihe. Jatkoisin laulamista sillä asenteella, että minulla ei ole mitään hävittävää: minulla on kuitenkin aina huilistin ammatti alla. Huiludiplomin tein 1995. Lopulta 1998 alkoi olla niin paljon laulehtavia, että piti tehdä valinta. **Mistä muuten alun perin joh-**

”Tietoisuus omasta osaamisesta ja osaamattomuudesta on mahdollistanut sen, että kaikki työtehtävät jotka ovat tulleet ovat tulleet ajallaan.”

tuu, että aloit opiskella laulua? Urbaani legenda kertoo, että vaimosi kuuli sinun laulavan kylpyhuoneessa ja huomautti että sinullahan on hyvä ääni.

No kyllä tavallaan voin häntäkin syyttää osittain. Ennen kaikkea kuitenkin minussa itsessäni syntyi tarve tuottaa keholla enemmän ääntä. Tätä kehoahan Orfeo-pedagogiikassa nimenomaan tutkitaan; että missä ruumiissa me asomme. Siitä syntyi kiinnostus omaa ääntäni kohtaan.

On totta, että kun kotona lauleskelin aika vuolaasti ja meluisasti, niin vaimo joskus vihjaisi, että voisit mennä muualle laulamaan. Ja ottaa vaikka vähän tunteja, ”koska näyttää tuota materiaalia olevan”.

Rohkeita vaikuttajia

Ja sitten alkoi keikkojen painopiste siis siirtyä soittokeikoista laulukeikkoihin?

TIMO SEPPÄLÄINEN

Ratsumiehen Anttina Savonlinnassa kesällä 2005.

Ensimmäinen ulkomaankeikkani oli keväällä 1998, ja se oli heti Lentävä hollantilainen. Mutta ensin minun on mainittava muutamia henkilöitä, jotka ovat avanneet minulle tietä: **Pekka**

luonteeni (hymiö!) eteläpohjalaisena on myös vienyt eteenpäin. Kun on pyrkimys täydellisyteen, ainahan sitä matkalla joitakin etappejakin saavuttaa.

Hollantilainenko oli sinun en-

simmäinen iso roolisi? Ulkomailla kyllä. Mutta Suomesakin curriculumini näyttää aika hassulta, ikään kuin latvasta puuhun nousemiselta. Sibeliuksen Akatemian oopperassa ensimmäinen roolini oli Falstaff. Sitten tuli Lentävä hollantilainen, sitten Gianni Schicchi, ja tällaisia. Kansallisopperaan päästyäni olin sitten *Figaron häiden* puutarhuri Antonio ja *Toscan* Angelotti. Mutta silloin lähdimkin rakentamaan uraani puhtaasti huippuammattitalossa. Pikku hiljaa tieto vain sitten kiiri maailmalle. Yksi tärkeä ihminen, joka on uskaltanut esitellä minua suuressa maailmassa, on ehdottomasti **Salmisen Matti**. Hän esitteli minut myös **Zubin Mehtalle**. Wienin Musikvereinin Kultaisessa salissa lauloin Mehtalle koelaulun, ja osittain sen seurauksena kalerinerini on täynnä mielenkiintoisia produktioita maailman huipputaloissa jo vuoteen

Tietysti tämä oma vaatimaton

simmäinen iso roolisi?

Ulkomailla kyllä. Mutta Suomesakin curriculumini näyttää aika hassulta, ikään kuin latvasta puuhun nousemiselta. Sibeliuksen Akatemian oopperassa ensimmäinen roolini oli Falstaff. Sitten tuli Lentävä hollantilainen, sitten Gianni Schicchi, ja tällaisia. Kansallisopperaan päästyäni olin sitten *Figaron häiden* puutarhuri Antonio ja *Toscan* Angelotti. Mutta silloin lähdimkin rakentamaan uraani puhtaasti huippuammattitalossa.

Pikku hiljaa tieto vain sitten kiiri maailmalle. Yksi tärkeä ihminen, joka on uskaltanut esitellä minua suuressa maailmassa, on ehdottomasti **Salmisen Matti**. Hän esitteli minut myös **Zubin Mehtalle**. Wienin Musikvereinin Kultaisessa salissa lauloin Mehtalle koelaulun, ja osittain sen seurauksena kalerinerini on täynnä mielenkiintoisia produktioita maailman huipputaloissa jo vuoteen

2012. Olen saanut tehdä hienoita töitä Mehtankin kanssa. Tänä keväänä yhteistyömme jatkuu Espanjan Valenciassa ja Italian Firenzessä uudella *Ring*-sarjalla jossa laulan Wotanin roolin.

Mutta edelleen haluan aina korostaa sitä, että ilman Orfeopedagogiikkaa ja sitä, miten se on avannut maailmankuvaani, tämä ei olisi ollut mahdollista. Tietoisuus omasta osaamisesta ja osaamattomuudesta on mahdollistanut sen, että kaikki työtehtävät, jotka ovat vastaan tulleet, ovat tulleet ajallaan. Totta kai on erikoista, että heti tekee Verdin Falstaffin, joka on yleensä baritonien uran loppupään rooleja, ja Lentävän hollantilaisen joka on ehdottomasti oopperakirjallisuuden vaativimpia rooleja... mutta silloin on se eteläpohjalainen hullunrohkeus ollut mukana auttamassa.

Mielikuvat ja todellisuus

Pohjalaisen realistinen minäkuva?

Näin on! Periaatteessa Orfeopedagogiikan tavoite on, että muusikko tulee tietoiseksi tästä äänenmuodostustapahtumasta, oli se sitten instrumentti tai laulu. Nykyinen pedagogiikka perustuu nimittäin aivan liikaa mielikuva-ajatteluun, joka on höpöhöpöä, koska sillä ei ole mitään todellisuuspohjaa. Mei-

dän pedagogiikkamme taas perustuu todellisuuspohjaan; voimme heti näyttää lihaskartasta, missä tämä vaikuttaa ja miten se tehdään.

Onko se sitä höpöhöpöä, kun laulunopettaja sanoo, että ajattele että ääni on tässä maskissa ...

No minusta on, ja kun jotkut sanovat vielä, että "maskin etuosassa". Se on niin pientä finessiä, että sitä ei enää pysty ymmärtämään. Mikä on maski ja mikä on muka maskin etuosa? Tilassahan sen äänen pitää soida, eikä jäädä maskiin kiinni!

Olet ollut Kansallisoopperalle hyvin lojaali, mutta suhteenne ei silti ole ollut kitkaton.

Pikkuisen alkoi kärsivällisyys kylä rakoilla, ja edelleenkin on suuria kärsivällisyyskoettelemuksia, kun varmoiksi luvutat työt muutuvat moneen kertaan.

Tässä vaiheessa, kun tekee uraa ja kun Lontoossa soivat puhelimet ja minua kysytään joka paikkaan, olemme lojaaleja Kansallisoopperaa kohtaan, kun sanomme, että olen silloin varattu. Jos agenttini **Shirley Thomson** joutuu antamaan tämän vastauksen ja jos se periodi sitten vuosien odottelun jälkeen vapautuukin, se harmittaa. Se on minun mielestäni ryhdyttömyyttä.

Esimerkiksi oopperan johtajan viimeksi vaihtuessa minulla oli edellinen sopimus loppumassa eikä uutta vielä tehtynä, ja sitä odotin 11 kuukautta! Sinä aikana tapahtui tuo ratkaiseva asia eli Mehtan koelaulu, jonka ansiosta kalenterini humpsauti täyteen. Yksi *Ringin* Wotan kahdessa eri paikassa tarkoittaa aika suurta blokkausta kalenterissa.

Minä olen suoraan ehdottanut Kansallisoopperan johdolle, että irtisanokaa minut ja ottakaa minut vierailijaksi, jos ette kerran pysty minua kuukausipalkkalaisena työllistämään. Vähän hävetää nostaa palkkaa, jos ei anneta töitä. Enkä minä en ole suinkaan ainoa, jolla on tämä sama tilanne. Se on johdon taholta tiettyä päätöksentekokyvyttömyyttä.

Entä oopperakriisin uusin käänne, Mikko Franckin ero. Miten kommentoit sitä – nyt Japanista käsin?

Sanoisin, että mielestäni oopperan johto ottaa aika ison riskin kuvitellessaan, että sillä on varaa pudottaa talosta Mikko

Franckin verran henkistä pää-omaa. Nopeasti siinä taiteen henki häviää näyttämöltä.

Uusitalo ulos, roolihenkilö sisään

Olet kuvaillut roolin valmistasi, että luovut omasta persoonallisuudestasi ja annat roolihenkilön astua tilalle. Miten kuvaisit tätä prosessia lähemmin?

"Mitä paremmin hallitsee musiikin ja ymmärtää sen draaman, sitä turvallisemmin voi luopua persoonallisuudestaan."

Harjoitusperiodin aikana oma luonne ja kiivaus on tavallaan opettaja-kasvattaja, joka täytyy kouluttaa pois. Mitä paremmin hallitsee musiikin ja ymmärtää sen draaman, sitä turvallisemmin voi luopua persoonallisuudestaan. Jos ei ole teknisiä ongelmia – tämä on ehkä liian rohkeasti sanottu, mutta jos *pyrkii* lauluteknisistä ongelmista pois, sekin on yksi mahdollisuus päästä lähemmäs roolihenkilöä. Silloin voin rauhassa jättää Juha Uusitalon tarkkailemaan ulkopuolelta, miten kulloinenkin roolihenkilö kasvaa näytös näytökseltä. Se on ihan luonnollinen prosessi. Samahan koskee varmaan vielä vahvemmin instrumentalistia, joka päästelee kaikki konsertot ulkoa; kyllä hänen täytyy olla vielä astetta syvemmin sisällä siinä musiikissa kuin jos nuotit olisivat aina edessä. Siinä on tietty turva, mutta siinä on myös tietty häiriötekijä.

Laulussa on mahdollisuus päästä todella syvälle musiikin draamaan. Täytyy muistaa, että kaikki suuret säveltäjät ovat säveltäneet kuulemalla, tunne maailman kautta. Ja draama syntyy nimenomaan musiikista. Jos sen musiikin hallitsee; jos ei ole niin sanottuja musikaalisia ongelmia, niin mitä syvemmälle draamaan pääsee, sitä turvallisempaa on olla siellä roolihenkilön kanssa ja jättää siviiliminä pois.

Olet myös sanonut, että et tunne mitään suurta euforiaa esityksen, et edes ensi-illan jälkeen, jopa ettet koe esiintymisjännitystä. Miten se on mahdollista?

Ehkä se on tietynlaista tietoisuut-

ta oman osaamisen tasosta. Se rauhoittaa, sen varassa voi antaa parhaansa. Jos menisin Juha Uusitalona tekemään sellaista mitä en osaisi, minua jännittäisi ihan hirveästi. Ikään kuin soittaisin soitinta, jota en yhtään osaisi. Kun ensi-ilta on käsillä, on niin paljon harjoituksia takana, että se täytyy osata. Ja harjoituksissa täytyy uskaltaa myös oikeasti laulaa ulos eikä markkeerata hirveästi, sillä se on myös

töksen jälkeen aina.

Nykyään, kun olen laulanut Lentävän hollantilaisen, voisin saman tien aloittaa uudestaan. Ei ole tuntemuksia nielussa; se on aika palkitseva kokemus. Jos euforiasta halutaan puhua, niin tämä on ehkä sellainen tunne, joka tuottaa euforiaa.

Laulaja on tarinankertoja

Entä silloin kun et voi muuttua roolihenkilöksi: kun laulat liedä?

Silloin minä kerron tarinan. Meillä laulajilla on se turva, että meillä on teksti. Meidän täytyy aina muistaa, että meillä on tarina kerrottavana; me emme mene sinne muodostamaan ääntä.

Jos en tiedä mistä laulan, minua saattaa jännittää. Yleisön joukossa on todennäköisesti aina joku, joka tuntee teoksen vielä paremmin. Jos en pysty sitä välittämään, minulle saattaa tulla huterata olo. Silloin täytyy vain kasvattaa ylpeyttä, jotta olisi uskottava.

Ensi kesänä minulla on Joroisten musiikkpäivillä **Ralf Gothónin** kanssa lied-ilta, joka on varsinaisesti vasta elämäni toinen. Ensimmäisenä oli Savonlinnassa kesällä 2003, ja kyllä minä hurahdin siihen musiikin lajiin ihan täysin. Joskus kun olen käynyt Sibelius-Akatemiassa jotakin laulukurssia kuuntelemaan, jokin siellä on pannut vastaan, mutta se on ollut enemmänkin kriittisyyttä laulajien äänenmuodostusta kohtaan.

"Liedeilä", niin kuin Kim Borg sanoit?

Niin, sellaista kaunolaulua, hymistelyä. Että tehdään taidetta,

Orfeo-pedagogiikka on kirjoissa ja kansissa.

mutta ei ole vielä maapohjaa alla riittävästi. Uskon että liedmaailma tulee elämään väkisin vielä paljon enemmän, haluan laajentaa sitä puolta. Onhan meillä hyviä esimerkkejä, yksi loistavimmista **Martti Talvela**, joka kykeni tekemään kaikennäköistä.

Niihin saappaisiin ehkä vielä pääset hyppäämään?

No en tiedä, ne ovat suuret saappaat. Suuri kunnioitus minulla on Marttia kohtaan, hän on kylä yksi idoleistani.

Sanoit että yksi – mainitse vielä joku toinen!

Sanotaan nyt että kaikessa naiivudessaan ja siitä huolimatta

”Mitä paremmin muodostat tekstiä, sitä vapaammin ääni virtaa.”

Pavarotti on kyllä äänenmuodostuksen ihme. Legendahan kertoo, ettei hän osaisi nuottejakaan lukea, ja hänellä saattaa olla 200 hevosen talli jossain, mutta hänellä on jokin primitiivinen ote siihen laulamiseen ... se on niin luonnollista, maneeritonta, vapaata. Siinä ei ole väärin opittuja tapoja. Jos Pavarottia kuuntelee, kun hän laulaa äidinkieltään, niin näin suomalaisenakin pystyy kirjoittamaan sieltä kuuleman perusteella jokaisen sanan. Niin selkeää on hänen tekstinsä.

Lähtökohtana teksti

Ja samaahan voi sanoa sinusta. Miten esimerkiksi saksasi on niin uskomattoman selkeää – puhutko sitä myös sujuvasti?

Pärjään kyllä arjessa, mutta harjoittelen oopperatekstit erityisellä huolella. Ehkä kyky imitoida on eräs vahvuuteni...

Kun laulaa oopperanäyttämöllä, juuri lausumisen tulee olla intohimo. Sehän on tarinan kertomista. Ajatellaan puheteatterin näyttelijöitä: hehän harjoittelevat niitä lauseita, kun he puhe- näyttämöllä tekevät roolin, että miten se sana lähtee luonnollisesti suusta. Sen täytyy olla ajateltua, sen täytyy olla koettua. Jos on laulussa joku maneer, esimerkiksi putkilaulu, niin eihän putken läpi voi muodostaa sanoja.

Tässä minä olen aika peräänantamaton. Tekstin täytyy olla siellä, koska siitä seuraa – sim-

salabim – että ääni virtaa vapaammin. Mitä paremmin muodostat tekstiä, sitä helpommin ääni virtaa.

Kun olet niin intohimoinen tuon äänenmuodostuspedagogiikan kanssa, suunnittelet varmaan kauemmas tulevaisuuteen myös opettajan tehtäviä. Ja satunnaisia mestarikursseja ehkä jo aikaisemmin?

Toistaiseksi olisin opettajana sikäli huono, etten olisi koskaan paikalla. Mutta myöhemmin tulevaisuudessa ehdottomasti. Nykyäänkin tapaan ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita minun mielipiteistäni, ja olen ottanut sen kannan, että mielelläni ker-

ron, mitä ajattelen laulamisesta. En kutsu sitä kuitenkaan laulun opettamiseksi. Se on sitä, että saadaan toinen ihminen uskomaan itseensä ja vapautumaan – nojautuen siihen mitä jo osaa. **Vähän niin kuin hypnoosia? Käärmeen lumoamista?**

Ehdottomasti. Kyllähän niitä guruja elämän varrella täytyy olla ja onkin; ne ovat tietynlaisia välttämättömyyksiä ja sosiaalisesti tärkeitä juttuja. Mutta jos laulu mystifioidaan niin vaikeaksi, että ainoastaan joku viisas jossain nurkassa tietää, miten lauletaan, ja käytä aina siellä tarkastamassa jotain, niin eihän oma ajattelusi koskaan kehity. Kuitenkin tämä on vaativa ammatti ja tässä joutuu paljon matkustelemaan. Silloin pedagogiikan pitää olla koko ajan mukana tarvittaessa!

Täytyy johonkin nojautua. Eiväthän instrumentalistiikan käy tunneilla enää, kun he valmistuvat jostakin oppilaitoksesta – he vapautuvat saman tien! Syntyy hedelmällistä vuorovaikutusta entisen opettajan kanssa; tullaan tasavertaisiksi, tullaan kollegoiksi.

Laulumaailmassa varsinkin vallitsee hierarkkinen ajattelu: kun joku laulaa hyvin, kysytään että kenellä olet opiskellut; ja kun jollakulla on paljon töitä, kysytään, kuka on sinun agenttisi. Ei muisteta, että se saattaa olla tuo henkilö itse, jolla on se voima omassa sisimmässään.

Lieksan Vaskiviikolla 27.7.-5.8.2007

Lieksan 3. kansainvälinen Raimo Sarmas -trumpettikilpailu

OPETUSTA ERI TASOILLE JA TYYLEILLE:

- mestarikursseja ja henkilökohtaista opetusta vaskisoittimille
- monipuolista seitsikko -ja puhallinyhtyeopetusta
- kurssiutuuksina rokkipaja ja MP Pilates - peruskurssi

Taiteellinen johtaja Jouko Harjanne

Lieksa Brassweek

Lisätiedot ja hakulomakkeet: www.lieksabrass.com

LEIKSAN VASKIVIKKO P. 040-528 2831